

Udenrigspolitik og Handelspolitik. Naar paa disse Vilkaar de øverste Embedsmænd møder i Concilium til Drøftelse af de store Principer, maa man antage, at dette Concilium, denne Drøftelse, ikke just kommer til at lyse af saglig og indgaaende Indsigt; det eneste sikre bliver under disse Forhold Tjenestens Ineffektivitet.

Men det er ikke blot Personellet, der maa forøges; ogsaa Lønningerne og Udgifterne til Tjenesten maa forøges. Der maa skaffes Garanti for, dels at der skaffes kvalificeret Tilgang til Udenrigstjenesten, dels at Statens udenrigske Repræsentation bliver en saadan, at den paa værdig Maade svarer til det, den skal overfor Udlandet. En Tilgangen til Udenrigsministeriet hedder det i Betænkningen, at „de Chancer, der har frembudt sig for unge Akademikere for Opnaelse af forholdsvis indbringende Stillinger i det praktiske Erhvervsliv, har gjort Tjenestemandskarrieren med det uforholdsmæssig lave Lønningsniveau mindre tillokkende. For at sikre sig Tilgang af nye Kræfter har Ministeriet derfor set sig nødsaget til i nogen Grad at indskrænke Kravene til Ansørgernes Kvalifikationer“. Med andre Ord: paa den ene Side hos de overordnede Ineffektivitet paa Grund af Overlæsselse med Sager og paa den anden Side hos de underordnede Inkompetence paa Grund af utilstrækkelige Kvalifikationer.

Under disse Forhold skulde det synes, at der ikke burde være Betæneligheder ved at foretage den her foreslaaede Reform, selv om den betydeligt vil forøge det udenrigsministerielle Budget. Der er neppe nogen Udsigt til, at dette ikke i lange Tider vil vedblive at være et forholdsvis beskedent og indskrænket Væsen, det vil ikke blive Budgettets Dronning og Finansministerens Fortvivlelse, det vil sikkert vedblive at være Finansministerens Glæde. Jeg haaber, at det ogsaa politisk maa vedblive at være Statsministerens Stolthed. Lad os ikke frygte for her at reformere large og demokratisk. Der bør her som paa ethvert andet Omraade tilvejebringes fri Bane for Talentet uden Hensyn til Stand og Formue. Det gamle Regimente, det gamle Autokrati frembød den Vilkaarlighed, at Stand og Formue gav fortrinsvis Adgang til visse Embeder. Dette Scylla er vi lykkeligt kommet ud af, men saa bør vi passe paa ikke at falde i det moderne Demokratis Charybdis. Det har ogsaa en Svaghed, nemlig den at frembringe en kunstig Lighed, som ikke har Bund i det virkelige Liv, en kunstig Lighed, som ytrer sig deri, at alle formenes at være lige brugbare, lige egnede,

at alle er kaldede, og de fleste tror sig udvalgte. Naar Demokratiet gaar over Gevind, frembyder det samme Fænomen som det gamle udlevede Autokrati, nemlig at hvem som helst, der er god til hvad som helst, naar som helst kan anbringes hvor som helst, naar han blot har de rette Forbindelser og forstaar at gøre de passende og fornødne Knæfald.

At dette virkelig er en reel Fare, kunde jeg tænke mig vilde fremgaa ved en nærmere Analyse blandt andet af den Institution, der kaldes Udenrigsministeriets Pressebureau. Jeg skal ikke begynde med at omtale Tjenesten hjemme, jeg vil foretrække at begynde med den Side af Pressebureauets Virksomhed, jeg kender bedst og af Selvsyn, nemlig Presseattachernes ude. Saa vidt jeg forstaar disse Attacheers Opgave, er den denne: paa den ene Side at tilvejebringe og fremsende alt, hvad der fremkommer i den udenlandske Presse af Meddelelser og Artikler om danske Forhold og af Interesse for Danmark; og paa den anden Side at træde i Forbindelse med og søge at vejlede og paavirke den udenlandske Presse i Overensstemmelse med danske Interesser. Den første Side af denne Virksomhed unddrager sig Offentlighedens Kontrol, om den ved kun Udenrigsministeriet fuldt ud Besked, men jeg kunde tænke mig, at en hvilken som helst Presseattaché vilde være i Stand til at varetage denne Opgave. Den er hidtil blevet varetaget af Gesandtskabssekretærene og Attacheerne, og den svarer nærmest til, hvad der foregaar paa et Avisudklipningsbureau. Forholdet er det, at den paagældende Presseattaché eller det paagældende Gesandtskab abonnerer paa et Pressebureau og fra dette faar tilstillet Artikler, indeholdende alt, hvad der kan formodes at være af Interesse for det paagældende Lands Forhold. Disse Artikler sorterer Presseattachéen og indsender dem til Udenrigsministeriet, ledsagede af hans Kommentarer. For dette Arbejde oppebærer Presseattachéen under de nu bestaaende Forhold foruden en Gage paa saadant noget som nogle og tyve Tusinde Kroner endvidere Godtgørelse for Rejseudgifter, Kontorholdsgodtgørelse og Udgifter til en stenograferende Skrivedame; i alt kan man vistnok regne med, at en saadan Presseattaché koster Staten ca. 50 000 Kr.

Men saa er der den anden Side af hans Virksomhed, den at paavirke den udenlandske Presse saaledes, at den inspireres paa den Maade, som stemmer med danske Interesser. Om denne Side kan jeg i hvert Fald for nogle af de store Hovedstæders